

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

TELEGRAMĂ.

Răspunsul M. Sale Regelui Carol al II-lea, la telegrama de omagiu a P. S. Sale Episcopului nostru Grigorie.

București, PALATUL REGAL.

Mulțumesc P. S. Voastre pentru urările ce-Mi faceți, în numele eparhiei Aradului.

CAROL

Consiliul Eparhiei Ortodoxe Române a Aradului.

Nr. 3606/1930.

Circulară.

Sfântul Sinod al Sf. Biserici ort. rom. prin adresa sa No. 377 din 9 Iunie 1930, ne face cunoscut că reprezentanții națiunii, convocați în „Adunarea națională”, au proclamat la 8 Iunie a. c. pe Alteța Sa Principele Carol de Rege al României. Astfel de aci înainte are a se pomeni pretutindenea în sfintele slujbe religioase și conform cerințelor rituale, noul rege, după formula tipică „Preainălțatul și binecredinciosul nostru Rege Carol II.”

Sfântul Sinod va stabili ulterior celelalte schimbări de pomenire, ce au să urmeze în legătură cu noul eveniment.

Arad, la 12 Iunie 1930.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcop

O lucrare istorică, folositoare și pentru noi.

-- Die Stifte der Tschanader Diözese im Mittelalter --

Sf. Sa Părintele Dr. Coloman Juhász, preot romano-catolic în Sân-Petru-Mare din Banat, Doctor în teologie și în filosofie, a publicat în 1927 o interesantă lucrare cu titlul de mai sus, în care tratează despre cele mai vechi urme de Creștinism apusean după așezarea aici a Maghiarilor, ocupându-se în special de cuprinsul episcopiei „Cenadului”, cu sediul azi în Timișoara.

Munca de istoric, temeinic informat și stăpân pe metodele istorice, este apreciată în deobște, în termeni simpatici, am putea zice elogiși chiar, din partea cercurilor de învățați apuseni. Și nu e de mirat, din data ce pelângă examinarea minuțioasă și critică a materialului istoric, autorul a utilizat tot ce putea fi invocat ca izvoare de informație de mână întâi, precum și o sumedenie de lucrări.

Dar, de sigur, se va întrebă cineva: Ce avem noi de a face cu așezămintele, mănăstirești din evul mediu, ale episcopiei rom.-catolice de „Cenad”?

Să răspund: O lucrare de condițiile celei de sub întrebare se remarcă prin acele multe puncte, în cari lucrarea are contact cu trecutul, necercetat încă, al Bisericii ortodoxe din aceste părți.

În privința aceasta, părintele C. Juhász, chiar și atunci când cercetează și scrie cu gândul de a lămuri întâietatea, cel puțin în unele puncte, a Creștinismului apusean aici față de Creștinismul oriental, are o bogată informație, de documente și de alte izvoare, cari vor trebui să intre în atenția celor ce vor cerceta, de aci înainte, trecutul Bisericii ortodoxe dela frontiera apuseană a României. Indicațiile documentare și informațiile bibliografice ale Sf. Sale vor fi de un mare preț pentru cercetătorul istoric ortodox de mâine.

Prin urmare, cred, e evident: de ce suntem plăcut îndatorați a semnală aceasta lucrare istorică, mai ales după ce Sf. Sa pregătește și o lucrare specială despre trecutul aceleiași episcopii, și prin urmare

avem nădejdea de a ne sporî, poate nu peste mult, informațiile de istorie bisericească privitor la ținutul nostru.

Sf. Sa tratează, anume, despre vechile mănăstiri și preposituri etc., făcând parte din Biserica apuseană, care, — lucru bine statornicit în istorie, — a fost precedată de influința misionară orientală, care, încă înainte de încreștinarea Maghiarilor, ajunsese până de parte în Moravia. Sf. Sa încă concede această influență și chiar prioritate a Bisericii răsăritene, cel puțin cu privire la unele din mănăstiri, ca cele din Szöreg, Cenad, Oroszlános ș. a., cari, după anul 1000, au intrat în raza misionară și de viață a Bisericii apusene.

Autorul tratează despre următoarele așezări mănăstirești, pe cari le înșirăm aci, dar totodată indicăm și locul unde ele existaseră odinioară. Iată-le:

Mănăstiri vechi, ocupate mai apoi de *benedictini* de tot 7 la număr:

Szöreg, pe locul unde se găsește azi comuna cu aceeași numire. La început să fi fost „grecească”, adevărat orientală, și să fi făcut parte din acele multe mănăstiri călugărești, cari existau în localități bisericești d'a lungul Murășului (pag. 22).

Din aceeași categorie făcea parte și mănăstirea dela *Cenad*, orientală și ea dintru începuturile sale; iar mai apoi latinizată.

Alte mănăstiri: *Bisere* lângă *Glogovaț*; *Eperjesch* între *Lipova* și *Bulciu*; *Bulciu*; *Oroszlános* între comuna *Oroszlános* și *Beba*; apoi *Pâncota* (jud. Arad).

O altă serie de așezări mănăstirești, despre cari se tratează, sunt cele dela: *Igrîș*, în comuna cu aceeași numire, pe locul de Nord-Ost dela casa comunală; *Rahontza* peste *Murăș* dela *Semlac*, poate, chiar pe locul mănăstirei *Bezdinului* de azi. Pe locul acesteia — *Rahontza* — s'a ridicat, mai târziu, o mănăstire orientală, dispărută azi.

Se mai tratează despre câteva *preposituri seculare* sau pentru preoți de mir, dela: *Cenad*, *Arad*, *Itebő* (azi: *Itebe*, în *Iugoslavia*) și *Dienes*, la răsărit de *Borșineu*, între *Crișul-alb* și *Dealul-Mocrii*.

Ni trec pe dinaintea ochilor și alte mănăstiri de orduri călugărești, necunoscute, legate de numele unor familii fruntașe, cari le dădeau și numirea. Astfel mănăstirea dela: *Galad* (*Glad*), care reamintește de ducele cu același nume, din *Banat*, din vremea venirii *Ungurilor*. Apoi m-rea lui *Ajton*, situată la o distanță spre răsărit dela *Cenad*, reamintind de familia ducelui *Ajton* (*Achtum*, *Optum*) din *Banat*, din a căruia familie să fi fost fondatorul. Apoi m-rea *Kanizsa* la sud de *Oroszlános*; *Pordan* la nord de aceeași localitate; *Tömpös* nu departe de *S. Nicolau*, pe țărmul drept al *Murășului*, spre apus dela *Măcău*; *Kenez*, pe țărmul drept al *Murășului*, spre apus dela *Nădlac*; „*Ischou*”, la răsărit de *Kenez*, între *Rahantza* și *Hodoș*, pe ale căreia ruini s'a ridicat mănăstirea *Bezdinului*; *Hodosch*, pe locul *Hodoșului* de azi, ca m-rea de „*benedictini*”

la început, iar mai apoi ridică pe ruinele ei, sârbul *Marcu Iacșici* mănăstirea de azi *Hodoș-Bodrog*. Se mai menționează trei mănăstiri de aceste: *Gelid*, spre răsărit de *Hodoș*, aproape de *Arad*; *Sasvár* între *Ghiroda* și *Remetea*, și *Sagio* în ținutul *Timiș-Bărzava*.

În total, se menționează 24 de așezăminte bisericești-mănăstirești, adunându-se cu privire la trecutul lor aproape tot ce se putea spune, după informațiile istorice de astăzi.

Cele mai multe din aceste localități de mănăstiri fac parte și din teritoriul episcopiei *Aradului*. Noi avem interes de a cunoaște trecutul lor, deoarece într-o măsură oarecare, ele formează o parte și din trecutul nostru bisericesc, mai ales acelea, cari — după cum recunoaște și autorul — sunt de proveniență orientală ajunse mai apoi în legăturile bisericești apusene. În privința aceasta s'ar impune, din punctul de vedere al Bisericii orientale, — așa cum a făcut-o Sfinția Sa din punctul de vedere al Bisericii apusene, — cercetări de aceeași erudiție migăloasă și răbdătoare. Cine și când ne va face acest serviciu?

Și până atunci, lucrarea sa, să ne servească de stimulent în interesul istoriografiei noastre bisericești.

Menționata lucrare conține VIII cu 333 pagini, din cari dela 218—296 are o colecție de documente, cu un bogat indice și 28 ilustrațiuni. Are deci toate criteriile unei opere serioase. Ea a apărut în seria de studii „*Deutschtum und Ausland*”, *Münster i. Westfalen*, urmărind deviza: de a lămurii rosturile culturale ale Germanilor d'n afară de patria mamă.

Dr. Gh. Clahanda.

Misiunea din Tomești, Tiulești și Leuți.

Ținutul pitoresc al *Hălmașului*, până nu demult, a avut o podoabă mai aleasă decât natura romantică, anume: sufletul credincioșilor noștri ortodocși români, curat și admirabil în credință! *Hălmașul* și *Zărandul* erau un cadru măreț pentru sufletul genuin al românismului. Retras în sihăstria naturii fermecător de frumoasă, ca într-o cetate spirituală nebruită, sufletul național încoronat cu diadema ortodoxiei, rămânea refractar oricărei influințe straine. Sufletul nostru național din aceste ținuturi, constituit și o aspră muștrare pentru materialismul fraților dela câmpia bogată, că „Nu va trăi omul numai cu pâine!” și „Nu stă viața cuiva în mulțimea avuțiilor sale!”

Vremile s'au schimbat. Vorba cronicarului moldovean. „Nu sunt vremile sub cărma omului, ci bietul om sub cărma vremii!” Astfel tainica liniște sufletească a credincioșilor noștri de acolo o tulbură mereu niște oaspeți nepoftiți, niște paseri călătoare, cari se află în căutarea altor zări mai prielnice decât localitățile unde și-au pierdut creditul. Agenții baptilismului și samsarii adventismului și-au fatins cursa falsei pocăințe credincioșilor noștri din acele părți.

Cu scopul de a întări pe frații noștri în credința strămoșească și a-i imuniza împotriva duhurilor răutății veacului acestuia, s'a făcut o strașnică propagandă religioasă pe valea foarte romantică dintre

Târnava—Dobroți și anume în comunele: Tomești, Tiulești și Leauți, (prot. Hălmagin — jud. Hunedoara), situate în nemijlocită apropiere.

În ziua de 3 Mai seara se slujește Vecernia, în sf. biserică din Tomești. O biserică foarte veche, care datează, după tradiția poporului, din veacul XVII-lea. Situată pe culmea unui deal, silueta ei mistică domină orizontul. Construită din material solid, își face impresia unei cetăți medievale. În jurul sf. biserici sunt morminții. Refugiul strămoșilor noștri adânc credincioși și în viață și la moarte eră biserică. Ea străjuia și diriguia viața sufletească a fiilor săi. Vremuri de glorie duhovnicească. Oare noi cei de astăzi, avem asemenea năzuinți?! Iată o întrebare, care ni-se impune!!

În 4 Mai a. c. s'a slujit în Tomești Utenia și sf. Liturghie sobornicește prin preoții: Leontin Micuța, V. Indrieș, Toma Florea, Florea Tâmaș, I. Leucean și subsemnatul. La priceasnă, în fața mulțimii credincioșilor, a predicat subsemnatul „Despre rugăciune”. La sfârșitul sf. Liturghii s'a slujit parastas pentru nenorocii din Costești. Tragedia s'gduitoare a fost parentată de către păr. L. Micuța. După serviciul divin, în curtea sf. biserici, s'a organizat comitetul misionar. Subsemnatul adresează comitetului misionar și mulțimii credincioșilor prezenți o cuvântare, în care expune primejdia sectară din punct de vedere al credinței și din punct de vedere național. Îndeamnă pe cei prezenți la luptă în contra uneltirilor neleguite. Li s'au împărțit apoi broșuri de propagandă. În asistență am remarcat prezența simpaticului notar A. Vlad și a zeloșilor învățători Blăjanu și Comloșanu, cari cu toții ne-au dat prețios concurs, în vremea apostoliei noastre, din toate 3 satele. Luând parte activă la cântarea bisericăscă, ne-au evocat memoria dascălilor de demult ai bisericii noastre, cei cu neperitoare merite pentru neam și lege! Masa am luat-o în casa păr. Toma Florea, unde am fost găzduiți cu deosebită amabilitate.

După masă la ora 3 s'a continuat propaganda în comuna Tiulești. S'a slujit în sobor Vecernia, de preoții amintiți, în sf. biserică împodobită sărbătorește. S'a slujit în fine în curtea bisericii sf. Maslu, pentru credincioșii din comună, cari erau de față, aproape cu toții. După serviciu, subsemnatul a predicat „Despre Oastea Domnului” fixând locul și rostul ei, în sf. biserică ort. rom. Devremece neînțelegerea chestiunii Oastei a dat naștere la multe neplăceri și divergențe de păreri. Acolo, unde preotul este conștient de misiunea sa și înțelege rostul Oastei Domnului, se pune în fruntea ei și înțelege s'o întrebuinteze spre scopurile bisericii și a ortodoxiei, acolo nu poate deveni sectă și pericole. Am deschis aici, această mică paranteză, spre orientarea noastră. S'a procedat apoi la organizarea Oastei Domnului și a comitetului misionar. De încheiere s'au împărțit broșuri de propagandă. Poporul a plecat ridicat sufletește, iar echipa misionară s'a îndreptat spre Leauți. La ora 6 p. m. s'a slujit Vecernia în sobor. S'a servit apoi parastas, pentru nenorocii din Costești. De încheiere subsemnatul predică „Despre creșterea creștinească a copiilor”, împărțind binecuvântările arhieriești ale Prea Sf. Sale. Mulțimea isbucnește în urale nesfârșite.

Se distribuiesc apoi cărți religioase de propagandă.

Leauțul, spre lauda conducătorilor și a locuitorilor, este singurul sat din țară, în care nu există cârciumă. Din fosta crăsmă s'a făcut școală.

Dupăce am terminat lucrările, ne-am întors fiecare la ale sale, cu cele mai plăcute și scumpe amintiri din acele plaiuri!..

Preotul: Ștefan R. Lungu.

Rolul maicelor preotese.

Fapt incontestabil este, că în vremile noastre postbelice, justa așteptare și pretenziune a societății umane se îndreaptă spre instituția divină și veclnic ideală, căreia trebuie să-i atribue meritul de a-i fi fost îndrumătoare, ocrotitoare și ajutătoare în cursul veacurilor și carea se numește:

Biserica lui Hristos.

Dela dânsa așteaptă omenimea refacerea vieții morale-spirituale, adânc zdruncinată în cataclismul mondial trecut. Numai singură ea poate satisface arzătoarea necesitate a reconfortării și regenerării energiilor consumate și epuizate în decursul războiului și și în vremea materialismului brutal care îi succede.

Nu mai încapă deci nici o îndoială, că aceasta îndatorire de corabie salvatoare i-se impune bisericii creștine ca un imperativ categoric.

La îndeplinirea acestui sacru obligament li-se cere slujitorilor ei activitate și jertfă, ca să nu exagerăm, aproape supraomenească.

Promotorul febrei activității de refacere, ce se desfășură prin biserică creștină în scopul arătat, ce poate fi altul, decât numai: însuflețirea, mila și jertfa manifestată de preoțime, întru realizarea și lățirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ și a păcii între oameni. Deviza însuflețitoare și încurajatoare în sublima ei misiune nu poate fi alta, decât numai cuvintele veclnice ale dumnezeescului învățător: „Îndrăzniți, Eu am biruit lumea!”

În timpul actual, când știința și cultura omenească pare că și-au ajuns apogeul, când pentru rațiunea și orgoliul uman globul terestru pare a nu mai îmbiă teren de explorare științifică, fiind probleme dintre cele mai enigmatice deslegate, cu tot efortul de progres civilizatoric cultural-științific, totuși omenirea azi e mai nenorocită, mai nemulțămăită ca nici odată!

Omul cu ajutorul științei și a rațiunii se înalță trupește la înălțimi nebănuite, străbate Atlanticul în câteva ore, înlătură orice piedici între timp și spațiu, este însă cu atât mai mult înlănuit, — asemenea lui Prometeu, — și tiranizat de duhul vremii, de materie și de diferitele ei teorii supuse unor vecinice schimbări și prefaceri.

Omul modern uită aproape cu desăvârșire, că este făptură, deci ființă mărginită, și ceea ce este constatarea cea mai inconsolabilă este faptul, că dânsul negliă și abandonează cu încetul dumnezeescul patrimoniu: sufletul său.

Între astfel de împrejurări, cum nu i s'ar pretinde preoțimei creștine o sfortare uriașă în scopul refacerii și a recăștigării omului întreg? Cum nu i s'ar cere jertfă supraomenească acestei tagme, căreia adeseori nu numai bărbații, ci și femeile chiar i-se arată dușmani?

Foarte bine a spus, la întrunirea preotească ținută nu de mult la Arad, P. C. Sa Dl. Dr. Ș. Cloroianu, protopopul B.-Comloșului, privitor la îndatoririle și obligamentele impuse preoțimei, zicând: „Să nu se pună prea multe sarcini deodată pe umerii preoțimii, fiind imposibil să le îndeplinească pe toate bine.”

Mănecând din acest adevăr nerăsturnabil și în ce privește facilitarea și degajarea sarcinilor oneroase ce se impun preoțimei, trebuie să facem o constatare foarte îmbucurătoare, cum înțeleg unele D-ne preotese a fi vrednice tovarășe de muncă soților lor și cu câtă însuflețire și vrednicie se achită în rolul lor de ajutoare și harnice lucrătoare în slujba Domnului.

Ca pildă vie și mult grăitoare servească celorlalte, M. St. D-nă preoteasă Șerpolianu din București, a cărei activitate creștină multilaterală e atât de binecunoscută din diferitele reviste bisericești.

Pe lângă aceasta constatare măgulitoare, nu putem ca să nu ne adresăm tuturor celorlalte M. St. Dne și maice preotese, ca înțelegându-și rostul de coajutătoare și colaboratoare soților lor, să nu pregete și să nu întrelase a organiza dânselor comitetele pentru ajutorarea lehzurilor, văduvelor și orfanilor, comitetele pentru înfrumșetarea cimitirelor etc.

Aceasta o pot face cu mai multă șanză de reușită știut fiind, că sufletul femeiesc e mai sensibil și mai accesibil a trezi în cel al semenilor lui sentimente de caritate creștină. Aceasta se impune îndeosebi în comunele contaminate de sectari, unde frații în Hristos preoții trebuie să lupte cu rătăciții dela dreapta credință și cu readucerea lor la calea mântuirii.

Deci „Sus să avem inimile!”

Drăgoești, 8. V. 1930.

Lucian Lungu
preot.

SUMARELE

sesiunii ordinare din anul 1930 a Adunării
Eparhiale ținută în 18—20 Maiu 1930.

Ședința IV.

ținută la 20 Maiu 1930.

Președinte: P. Sf. Sa Părintele Episcop
Dr. Grigorie Gh. Comșa.

Secretar: Sava Tr. Seculin.

P. Sf. Sa Părintele Episcop deschide ședința la orele 10 a. m.

71. Se citește sumarul ședinței a II-a și se verifică.

72. Sumarul ședinței a III-a nefiind redactat,

verificarea lui se va face deodată cu a sumarului ședinței a IV-a.

73. Prezidiul prezintă cererile de concediu ale deputaților Iosif Moldovan și Dr. P. Țiucra, pe restul sesiunii.

Concediile se acordă.

74. Deputatul Vasile Goldiș face următoarea propunere:

Adunarea Eparhială autoriză Consiliul Eparhial, ca să ridice toate depunerile dela instituturile bancare și să le administreze însuși, prin secția economică, împrumutându-le cu hipotecă, conform unui regulament ce se va alcătui de către secția economică și având înțietate, în condițiuni egale, creștinii ortodocși români din Eparhia Aradului.

Adunarea Eparhială acordă urgența acestei propuneri și la propunerea deputatului Dr. Dimitrie Chiroiu primește propunerea cu unanimitate.

75. Comisiunea organizatoare, prin raportorul său Dr. Cornel Iancu, cetind raportul Consiliului Eparhial Nr. 2972/1930, prin care anunță că a încuviințat, ca în textul statutelor fondului pentru ajutorarea preoțimei la art. 8 lit. c. după cuvântul „revizorul eparhial” să se intercaleze „și profesorii Academiei teologice”, iar la art. 19 al. 3 după cuvântul „revizorul” asemenea să se intercaleze cuvintele „profesorii Academiei teologice” — propune, ca Adunarea Eparhială să aprobe aceste modificări.

Adunarea Eparhială aprobă aceste modificări.

76. P. Sf. Sa Părintele Episcop prezintă acul nr. 151/1930 al Consistorului mitropolitan din Sibiu și telegrama P. Sf. Sale Dr. Iosif Badescu din Caransebeș, referitor la fondurile de penziuni eparhiale.

Se predau comisiunei organizatoare.

77. Deputatul Fabrițiu Manuilă, în legătură cu modificările aduse în textul statutelor fondului pentru ajutorarea preoțimei, face propunerea că la art. 19 p. 2, unde e vorba de prima de 20%, ce se acordă preoților în caz de pensionare, să se introducă după cuvântul „preoților”, cuvintele „și protopopilor”, asigurându-se astfel și protopopilor aceasta primă, după beneficiul lor ca parohi.

Se primește.

78. Comisia organizatoare prin acelaș raportor referitor la raportul Consiliului eparhial Nr. 3067/1930 în chestia memoriului funcționarilor d-nii V. Goldiș, Dr. Gh. Ciuhandu, A. Călnicean și Cornel Lazar pentru modificarea statutelor fondului de penziuni a funcționarilor consistoriali, face următoarea propunere:

Adunarea Eparhială să declare, conform propunerii comisiunei exmisă de Consiliul Eparhial și acceptată de Consiliul Eparhial, că numiții funcționari rămân în toate drepturile și obligamentele lor, conform statutului de penziuni din 1896, complectat prin concluzul nr. 134, recte 135 al Sinodului Eparhial din 1902, cu observarea că sub salar este a se înțelege întreaga sumă ce o primesc dânsii, afară

de indemnizația de chirie și ajutorul familiar, cu obligamentul ca începând din 1 Iunie 1930 numiții să contribuie ca taxă la fondul acesta de penziuni 10% din întreg acest salariu al lor.

La discuția ivită în jurul acestei chestiuni iau parte deputații: Dr. D. Chirolu, — care în principiu nu este împotriva propunerii comisiei, dar pentru a se aduce în armonie completă dispozițiile fondului funcționarilor cu cele ale fondului preoțesc, propune ca luându-se acest punct de la ordinea zilei să se invite Consiliul Eparhial să întocmească un elaborat menit a realiza pe toată linia această armonizare dorită, — Gh. Andraș, Dr. Gh. Ciuhandu, — care din urmă este pentru urcarea cvotei de penziune a văduvelor de la 50% la 60% și pentru acordarea penziei pe 3 luni ca spese de înmormântare și se declară pentru achitarea cvotei de 10% a salariului de la 1 Iunie 1930, — M. Păcățian, Dr. T. Botiș, Dr. E. Micloși făcând propunerea „să se primească propunerea comisiei, cu amendamentul de a se urca cvota viduală de la 50% la 60% și să se acorde spese de înmormântare, leafa sau penzia de 3 luni”, — Dr. I. Borneas și P. Morușca.

P. Sf. Sa atrage atențiunea Adunării Eparhiale asupra sarcinii mare ce și-ar lua asupra sa Eparhia, în cazul când s'ar vota celor 4 funcționari al săi penzia de 100%. Prin aceasta nu voește să influențeze membrii Adunării Eparhiale, atunci când vor vota în chestia aceasta, din contră îi roagă să dea votul lor desbrăcați de orice considerație. Prea Sf. Sa se declară dispus a satisface totdeauna pretenziunile juste ale funcționarilor Eparhiei, deoarece nizește să asigure prestigiul Bisericii, ceace se poate realiza numai prin stabilitatea funcționarilor ei. Apoi citește următoarea: „Declarație. Subsemnatul Episcop, având în vedere cererea d-lor V. Goldiș, Gh. Ciuhandu, Aurel Călnicean și Cornel Lazar, de a primi penziune potrivit drepturilor câștigate, declar, că nu am nimic față de drepturile câștigate, — cari trebuiesc însă stabilite juridicește, — având în vedere și împrejurarea, că nu Eparhia, ci Statul acordă salariul întreg. Dacă Adunarea Eparhială crede, că este obligată a da celor patru funcționari penzie mai mare, decât dă Statul funcționarilor săi și mai multă chiar, decât au unii funcționari de aceeași categorie, este liberă a face, dar subsemnatul Episcop ține să-și exprime temerea legitimă, că Eparhia nu va fi în stare a achita angajamentele luate. Deci subsemnatul Episcop nu iau răspunderea pentru sarcina cea mare ce o ia asupra sa Eparhia prin acorda-

rea de 100% ca penzie pe seama celor patru funcționari.

Arad, la 19 Maiu 1930.

Dr. Grigorie Comșa m. p. Episcop.

Punându-se la vot propunerile făcute de Dr. D. Chirolu și de Comisiune, propunerea lui Dr. D. Chirolu întrunește 7 voturi, iar propunerea Comisiunii 17 voturi. Deci propunerea Comisiunii se declară primită.

Sedința se suspendă pe 5 minute.

79. După redeschiderea ședinței, raportorul comisiei bisericești citește adresa Consiliului Eparhial nr. 2652/1930 către Adunarea Eparhială, împreună cu procesul verbal încheiat la 27 Febr. a. c. de comisiunea pentru elaborarea proiectului de lege despre salarizarea clerului ortodox din România, precum și procesul verbal luat în 8 Maiu a. c. în ședința comisiei, emisă din ședința plenară a Consiliului Eparhial din Arad. Pe baza acestora comisiunea propune:

Adunarea Eparhială stabilește principial:

1. Preoții și cântăreții și toți ceilalți slujitori sunt funcționari eclesiastici, cu caracter public și, — până se va înființa fondul general bisericesc (art. 23 din lege de org. Bis.) capabil să suporte toate cheltuielile cu susținerea organizmului bisericesc, — vor fi plătiți de Stat pe bază de salariu stabilit armonic cu salariile celorlalți funcționari publici.

2. Normele de plată vor fi cele ale corpului didactic și anume: Seminaristii și absolvenții institutelor noastre teologice, fără bacalaureat, după norma de salarizare a învățătorilor, respective a institutorilor; iară licențiații, absolvenții institutelor noastre teologice cu 3 ani și bacalauriat la bază, precum și absolvenții academiilor teologice, asimilați cu licențiații după norma de salarizare a profesorilor secundari. Avansarea în salariu se va face pe baza de gradații, cari se dau din 5 în 5 ani (ori ce distincție, sau promovare se face pe bază de examen, concurs, inspecții speciale ș. m. d. prin ce se evidențiază munca și meritul, singurele criterii de ierarhizare a funcționarilor bisericești).

3. Instituirea: prin alegere, sau numire: se face pe bază de titluri și anume seminaristii și cei asimilați la parohii de clasa II-a, licențiații și cei asimilați la parohii de clasa I-a. Clasificarea parohiilor se va face de autoritățile bisericești după situația fiecăreia și nu după categoria de parohie de oraș, ori sat.

4. Veniturile epitrahilului și venitele în naturalii și prestații, acolo unde mai sunt, nu micșorează salariul ce preotul primește de la

Stat. Dar bisericile cu venituri proprii, destinate dela început pentru a contribui la susținerea clerului, — sesiile parohie, — vor contribui cu o cotă parte, care se scade din acest salariu. În cazul acesta Statul numai întregeste salariul.

5. Preoții din parohii primesc chirie dela Stat, acolo unde nu sunt case parohiale, până când parohiile se vor putea îngriji de locuințe corespunzătoare, în care scop Statul va da ajutoare eficiente și urgente.

6. Preoții profesori sunt salariați după normele în vigoare; nu vor avea enorie, dar vor avea paraclise la școlile respective, ori li se va atribui o biserică, unde vor duce pe elevi, exercitându-și misiunea sfințitoare, slujind în zile de sărbătoare. Drepturile câștigate se respectă.

7. Salarizarea personalului din administrația bisericească se va face după norma de salarizare a celorlalți funcționari publici de aceeași categorie; consilierii referenți din centrele noastre episcopale și profesorii Academiei teologice asimilându-se cu profesorii agregati ai facultăților teologice.

Numirea sau alegerea în administrația bisericească și în învățământul teologic se va face pe baza titlului academic, sau asimilat și pe temei de pregătire corespunzătoare respectivei funcțiuni.

8. Norma de salarizare va fi aceeași pentru toți cei de aceeași categorie, fiind salariul legat de slujbă; dar cei căsătoriți și cu familii vor beneficia de un spor (ajutor familiar progresiv, în raport cu numărul copiilor). Nu se va face deosebire de salariu între preoții căsătoriți, văduvi, celibi, sau călugări.

9. Cântăreții bisericești vor fi plătiți de Stat, avându-se în vedere următoarea ierarhizare: cântăreț I. conducător de cor, cântăreț I. neconducător de cor și cântăreț al II-lea.

Se vor înființa școli de cântăreți, cu acelaș program pentru întreaga Biserică ort. română, în fiecare Eparhie sub conducerea și administrarea Bisericii.

10. Pensionarea preoților, profesorilor de teologie și a personalului din administrația bisericească urmează a se decide în legătură cu alt referat.

11. Proiectul de lege pentru salarizarea clerului se va trimite din vreme fiecărei Eparhii, ca să-și poată spune cuvântul autorizat Consiliile Eparhiale.

Propunerea se primește.

80. Comisiunea organizatoare prin raportul Ioan Georgea, în legătură cu cele 2 ad-

rese primite dela I. P. Sf. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan și dela P. Sf. Sa Episcopul Dr. Traian Badescu, referitor la menținerea fondurilor eparhiale de pensii, propune ca aceste adrese să se ia la cunoștință.

Se primește.

81. Chestia birului parohial sulevată de mai mulți deputați,

Adunarea Eparhială o transpune Consiliului Eparhial, pentru a o studia amănunțit din toate punctele de vedere și a face propunere concretă proximei Adunări Eparhiale.

82. La propunerea raportorului comisiunii bugetare Sava Tr. Seculin

Adunarea Eparhială fixează pentru sesiunea prezentă diurna unui deputat pe câte o zi 200 lei, plus cheltuielile de deplasare.

83. Fiind ordinea de zi exhaustivă, pentru verificarea proceselor verbale ale ședințelor III. și IV. Adunarea Eparhială delegă o comisie compusă din birou și din deputații cu domiciliul în Arad.

84. terminate fiind agendele sesiunii prezente a Adunării Eparhiale P. Sf. Sa Părintele Episcop mulțumește Dilor deputați pentru sollicitudinea și dragostea cu care i-au stat în ajutor la rezolvirea lucrărilor, precum și pentru înțelegerea superioară și dragostea frățească cu care s'au adus hotărârile și imploră harul lui Dumnezeu asupra lucrărilor Adunării, cari ținesc înălțarea sufletească a credincioșilor și ridică ședința la ora 1. și 30. d. m.

85. Deputatul Vasile Goldiș mulțumește, în numele Adunării Eparhiale, P. Sf. Sale Părintelui Episcop pentru înțelepciunea și tactul deosebit cu care a condus desbaterile celor 5 sesiuni ale Adunării Eparhiale, de când este în fruntea Eparhiei Aradului, și-l asigură de toată iubirea și întreg devotamentul membrilor Adunării în misiunea sa înaltă de Arhipăstor.

Președinte:

(ss) *† Grigorie*
Episcop

Secretar:

(ss) *Sava Tr. Seculin*

Acest proces verbal s'a cetit și verificat în ședința Comisiunii de verificare a Adunării Eparhiale, ținută la 10 Iunie 1930.

Pentru P. Sf. Sa Episcopul Eparhial:

(ss) *Mihai Păcățianu*

(ss) *Dr. Teodor Botiș*

(ss) *I. Moldovan*

(ss) *Dr. Gh. Ciuhandu*

(ss) *Dr. Nicolae Popovici*

(ss) *Dr. E. Micloși*

(ss) *I. Georgia*

Baptiștii scot un hoț din apă.

Când citesc din ziare sau vorbesc cu cineva despre hoți, mă cuprind fiori din creștet până'n călcâie. Imi închipui că acest lucru nu se petrece numai cu mine ci și cu alții.

Cine nu s'a îngrozit auzind de banditul Mantu, Cocoș ori de acela care s'a numit regele bălților, de a cărui ispravă s'a vorbit nu numai la noi în țară, ci și în străinătate?

Sunt nu numai hoți de acela cari operează noaptea, ci și de acela cari fură ziua. Un astfel de hoț este și baptistul I. Căprariu. Până când a fost creștin ortodox nu s'a auzit despre el să fi furat. Angajându-se însă în serviciul C. F. R., în loc să mulțumească lui Dumnezeu, că-și poate câștiga pâinea de toate zilele, s'a apucat să fure Statul și C. F. R.

Când s'a botezat I. Căprariu am fost și eu de față, fiindcă pe atunci eram predicator și misionar baptist. Botezul s'a făcut în Mureș. Cel dintâiu care s'a botezat, în ziua aceea, a fost I. Căprariu. Dar bine zice poporul: Din capră nu poți face oale nici din oale capră. Dacă I. Căprariu nu a fost bun între ortodoxi nu va fi bun nici între baptiști; de era bun acolo nu trecea aici. I. Căprariu s'a botezat de către baptiști, dar în loc să primească dela ei Duhul Sfânt pentru a-l călăuzi în viață, așa se vede, a primit duhul hoției.

După botez, I. Căprariu a trebuit să plece, imediat, în serviciu. Dimpreună cu el mai erau câțiva baptiști, cari veniseră la botez, din satele vecine. Aceștia voiau să plece acasă, imediat. Neavând însă tren personal, I. Căprariu, fiind proaspăt botezat, le-a făcut rost să plece cu trenul de marfă. Astfel în loc să fi plătit fiecare câte 40-60 lei pentru bilet regulat, au călătorit, dând câțiva lei frânarilor ca să aibă de țuică. I. Căprariu a crezut că face bine, dar a fura pe altul nu-i faptă bună, decât poate la baptiști. I. Căprariu este deci hoțul pe care l-au scos pocăștii baptiști din apă.

Creștința mea este, că cine fură țara nu mai merită nici o bucată de pâine și nici un pahar de apă dintr'însa.

În ziua de 13 Aprilie 1930, am văzut cum au fost executați 2 hoți în Paris. Au fost aduși înaintea unui public mare. Hoții erau îmbrăcați în haine negre, iar călăii în haine roșii. Hoții au fost urcați pe niște tribune înalte, ca să fie văzuți de popor. Unul din cei doi, aruncându-și privirea spre popor, a căzut jos și a început a tremura. De acolo au fost duși la scaunul cel negru, unde li s'a tăiat capul.

Dir. C. F. R. nu l-a pedepsit pe I. Căprariu, deoarece nu a știut de fapta lui. L-a pedepsit însă Dumnezeu, luându-i amândouă picioarele dela genunchi în jos. Când călătorea dela Craiova spre Pitești a căzut sub tren, a cărui roate l-au tăiat picioarele. Această răsplată a urmat la 3-4 săptămâni după săvârșirea faptei.

T. R. Han.

fost misionar și predicator baptist.

INFORMAȚIUNI.

Personale: P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, a plecat luni în 16 Iunie a. c. la Paris, de unde se se va reîntoarce la 1 August a. c.

În Arad va sta 3 zile, când va merge, până la 1 Septembrie a. c., să se recreeze la vre-o stațiune balneară din România.

În drumul Său P. S. Sa este însoțit de I. P. C. Sa Arhim. Morușca, starețul sf. Mănăstiri Bodrog.

BIBLIOGRAFIE

A apărut în Biblioteca Preotului Ortodox No. 3: *Misluri Religioase* pentru popor, de Arhimandritul Policarp Morușca, Starețul sf. Mănăstiri Bodrog. Cartea este tipărită pe hârtie bună; are 145 de pagini. Costă 30 lei și se poate procura dela autor, posta Zădărlac, jud. Timiș.

Cartea aceasta, care este pentru fiecare preot și student de teologie o trebuință ca pâinea de toate zilele, se recomandă dela sine.

Omenirea în fața Crucii. Gânduri de săptămâna mare, tot de părintele Arhim. Morușca. Cărticica aceasta plină de îndemnuri, ce te ridică cu gândul la Dumnezeu, a apărut în: Biblioteca „Gânduri Creștinești” și poartă No. 4.

Are 50 de pagini și costă 6 lei. Are menirea să fie împrăștiată și citită de toți creștinii.

Canoanele Bisericii Ortodoxe, însoțite de comentarii vol. I. partea I. de Dr. N. Mihaș. Acest op de mare valoare pentru biserica ortodoxă română, este tradus de vrednicul profesor dela Acad. Teologică din Arad Dr. Nicolae Popovici și protopopul sârbilor din Arad Uroș Kovincici. Recomandăm această carte pentru toți slujitorii sf. altare și oamenilor pe cari îi interesează legile bisericii orientale. Are 120 de pagini și costă 160 lei. Se capătă la Tipografia Diecezană din Arad.

Biblioteca Creștinului ortodox. Nr. 68. Zece ani de luptă împotriva baptiștilor de Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului și Nr. 69. Iubirea aproapelui și botezul, de R. Han, fost predicator baptist. Tiparul Tipografiei Diecezane din Arad. Prețul câte 3 Lei.

În aceste două broșuri se continuă ofensiva Episcopului Misionar Grigorie împotriva botezului. În prima P. Sf. Sa ne înfățișează în mod succint câteva momente din cei zece ani de luptă dărză dusă împotriva nenorociților de sectari, cari încearcă să fărâmițască trupul Bisericii noastre. P. Sf. Sa arată că păcatul, ce-l săvârșesc împotriva Bisericii ortodoxe, este nespun de mare, deoarece tocmai acum s'au găsit să atace Biserica când în Rusia episcopii și credincioșii ortodocși sunt martirizați de bolșevici. În broșura cealaltă dl R. Han, fost predicator baptist, revenind la Biserica mamă, în urma chemării Episcopului Grigorie, destăinuiește care este concepția baptiștilor despre iubirea de aproapele, care numai creștinească nu se poate numi. Și ceea ce ne relatează dl Han în această broșură nu poate fi desmințit, deoarece dânsul a fost martor ocular a celor petrecute între baptiști.

BIBLIOGRAFIE.

Pentru post recomandăm, — îndeosebi intelectualilor noștri, — următoarea valoroasă lucrare scrisă cu duh apostolesc:

Lazar-Popovici: Taina vieții lungi. Bucătăria fără foc. Regimul crud. Tipografia diecezană Arad 1930.

Prețul Lei 80 — plus Lei 12.— pentru francatură.

Întâiul sol al marelui reforme omenești, pe care o propovăduiește apusul cu isbânzi uriașe.

Știința modernă elimină complect cărnurile, narcoticele, alcoolul și chiar aromatele din alimentația omului. Astăzi nu mai este pentru nimeni un secret că bolile toate, fără excepție, sunt efectul unei hrăni nesănătoase, efectul dureros al nerespectării legilor naturii. Pentru cei cari cunosc legea alimentației, legea ritmului și legea respirației, viața e sănătate, plină de bucuria muncii creatoare.

Foarte interesantă și instructivă, cartea e scrisă într'un stil viu și atrăgător, dând reguli de viață și peste 200 rețete deopotrivă utile celor dornici de a posti, celor chinuși de boli, ca și celor cari înțeleg să prevină bolile.

Se poate comanda dela Librăria diecezană din Arad.

Licitație minuendă.

Pe baza devizului aprobat de Veneratul Consiliu Eparhial cu Nr. 3247 | 1930 pentru repararea bisericilor ort. rom. din Comlăuș, se publică licitație minuendă cu oferte închise pe ziua de 6 Iulie 1930 orele 2 p. m., în localul casei naționale pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare 66.000 Lei.
2. Antreprenorii nu vor putea pretinde nici un fel de spese pentru participarea lor la licitație.
3. Antreprenorii vor înainta odată cu ofertele și vadiul de 10% până la data de 5 Iulie orele 6 p. m.
4. Devizul și schișa se pot vedea zilnic la oficiul parohial din Comlăuș.
5. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrările aceluși antreprenor în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitației.

Comlăuș, la 18 Iunie 1930.

Consiliul par. ort. rom. din Comlăuș

Licitație minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ort. rom. din Hodîș, protopopiatul Ineu, pe ziua de 6 Iulie 1930 la orele 2 p. m., în școala primară din loc se va ține licitație minuendă deschisă dar se vor primi și oferte închise.

1. Prețul de strigare, conform planului și devizului de spese aprobat de Ven. Consiliu Eparh., este 903.759 Lei.
2. Licitanții vor depune în bani gata sau hârtii de valoare 10% vadiu.
3. Licitanții nu pot pretinde spese de participare.

4. Dela licitanți să pretinde să albească diploma de antreprenori.

5. Licitantul, care va lua în întreprindere lucrările bisericii, va avea să plătească spesele planului și devizului bisericesc.

6. Planul și devizul de spese se pot vedea la oficiul par. ort. rom. Hodîș.

7. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrările aceluși licitant în care va avea încredere mai mare.

Hodîș, din ședința consiliului parohial ținută la 9 Iunie 1930.

Gheorghe Narișa
președinte

Vasile Oana
notar

2—3

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din Ghîroac publică licitație pentru construirea turnului și repararea bisericii. Planul, devizul și condițiile de licitație se pot vedea la Dl. Cornel T. Tătar preotul comunei Ghîroac. Ofertele se pot înainta tot Dlui Cornel T. Tătar până la 29 Iunie a. c. orele 4 p. m.

Consiliul parohial.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de preot capelan protopopesc permanent pe lângă protopopul Aradului, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea preotului capelan protopopesc,
2. Relut de bir. 600. Lei anual,
3. Din stolele protopopului $\frac{1}{3}$ parte,
4. Intregirea de salar dela Stat.

Reflecții vor ajusta cererile de concurs cu extras de botez, diplomă de bacalaureat în liceu, absolutul teologic, testimoniul de calificare preoțască pentru parohii de clasa primă și cu certificat despre eventualul serviciu de până aci. Cei din altă Eparhie vor mai prezenta și scrisoare de învoire dela P. S. Sa Părintele Episcop al Aradului. Cererile vor fi adresate Consiliului parohial ort. rom. din Arad și înaintate P. On. Oficiu Protopopesc din Arad.

Reflecții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică din Arad, spre a-și arăta aptitudinea în săvârșirea sfintelor slujbe și în oratorie.

Alesul va catehiza la școlile unde va fi desenat și va plăti toate impozitele după întreg venitul său preoțesc.

Consiliul Parohial ort. rom. din Arad,

în înțelegere cu Traian Vașianu (ss)
protopop

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.